

מקור נוסף עליו מסתמכים מתנגדי הגיוס:

במדבר פרק יח

1) וַיֹּאמֶר יְקֹנָן אֶל אֶהֱרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִחַל וְחִלַּק לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֵלְקֶךָ וְנִחַלְתְּךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ס
(כא) וְלִבְנֵי לֹוֹי הַזֶּה נָתַתִּי כָּל מַעֲשֵׂר בְּיִשְׂרָאֵל לְנִחְלָה חֵלְף עַבְדְּךָ אֲשֶׁר הֵם עַבְדֵי דָת אֵל קָל מוֹעֵד:
(כ) וַיֹּאמֶר יְקֹנָן אֶל אֶהֱרֹן בְּאַרְצָם לֹא תִחַל וְחִלַּק לֹא יִהְיֶה לָךְ בְּתוֹכָם אֲנִי חֵלְקֶךָ וְנִחַלְתְּךָ בְּתוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: ס

2) רמב"ם הלכות שמיטה וירובל פרק יג
יב. ולמה לא זכה לוי בנחלת ארץ ישראל ובביזותה עם אחיו מפני שהובדל לעבוד את י"י לשרתו ולהורות דרכיו הישירים ומשפטי הצדיקים לרבים שנאמר וירד משפטיך ליעקב ותורתך לישראל, לפיכך הובדלו מדרכי העולם לא עורכין מלחמה כשאר ישראל ולא נוחלין ולא זוכין לעצמך ככח גופן, אלא הם חיל השם שנאמר ברוך י"י חילו, והוא ברוך הוא זוכה להם שנאמר אני חלקך ונחלתך.

3) יג. ולא שכט לוי בלבד אלא כל איש ואיש מכל באי העולם אשר נדבה רוחו אותו והבינו מדעו להבדל לעמוד לפני יי לשרתו ולעובדו לדעה את יי והלך ישר כמו שעשהו האלהים ופרק מעל צוארו עול החשבונות הרבים אשר בקשו בני האדם הרי זה נתקדש קדש קדשים ויהיה י"י חלקך ונחלתו לעולם ולעולמי עולמים ויוזכה לו בעה"ז דבר המספיק לו כמו שזכה לכהנים ללוים, הרי דוד ע"ה = עליו השלום = אומר י"י מנת חלקי וכסי אתה תומיך גורלי.

4) ספרי במדבר פרשת קרח פייסקא קיט

(קיט) ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל וחלק לא יהיה לך בתוכם אני חלקך ונחלתך בתוך בני ישראל למה נאמר לפי שהוא אומר לאלה תחלק הארץ (במדבר כו נג) הכל במשמע כהנים לויים וישראלים וגרים ונשים ועבדים וטומטום ואנדרוגינוס במשמע. ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל יצאו כהנים. ובתוך בני ישראל לא ינחלו נחלה יצאו לויים. לשמות מסות אבותם ינחלו (שם/במדבר כ"ו/נה) יצאו גרים ועבדים. איש לפי פקודיו (שם/במדבר כ"ו/נד) יצאו נשים וטומטום ואנדרוגינוס.

5) ויאמר ה' אל אהרן בארצם לא תנחל בשעת חילוק הארץ וחלק לא יהיה לך בתוכם בביזה. אני חלקך ונחלתך על שולחני אתה אוכל ועל שולחני אתה שותה משל למה הדבר דומה למלך בשר ודם שנתן לבניו מתנות ולבנו אחד לא נתן שום מתנה אמר לו בני אף על פי שלא נתתי לך מתנה על שולחני אתה אוכל ועל שולחני אתה שותה וכן הוא אומר חלקם נתתי אותה מאשי (ויקרא י) אשי ה' ונחלתו יאכלון (דברים יח א).

6) מזרחי (רא"ם) במדבר פרק לא

(ד) לכל מסות ישראל לרבות שבט לוי. בספרי. {וכן כתב רש"י}. דאם לא כן "לכל מסות ישראל" למה לי, הרי כבר נאמר "אלף למטה אלף למטה", שפירושו אלף לכל מטה ומטה. והוצרך הכתוב לרבות שבט לוי, שלא תאמר כיון שאין לשבט לוי חלק ונחלה בארץ, לא יהיו בכלל הלוחמים, קא משמע לן. אבל הגר"א גרס "להציא שבט לוי".

מדברי מורגו ורבינו הרב דוד הכהן {הגזיר}:

7) "ונראה, כדבר הלמד מעניינו, מהמשך דברי הרמב"ם, שכוונתו, שאין שבט לוי יוצא למלחמה לכבוש לו נחלתו כשאר ישראל, שכל שבט ושבט היה כובש לו נחלתו, אבל לא שבט לוי, מפני שאין לו נחלה, וכן אין לו חלק בביזה, מפני שמרימים לו מעשר, וכך מפורש לשון ספרי זוטא (על הפסוק 'בארצם לא תנחל', שבפרשת קורח): "אני חלקך ונחלתך יש לך מורה לשמי, כדי נחלתך בארץ, וכדי ביזת הכנענים."

8) עוד בענין הלויים:

9) דובב מישרים חלק ג סימן עג

(ב) ומה שהביא בשם הה"ג ר"מ לעווין נ"י לתרץ מה שהקשו בסתירת דברי הרמב"ם במה שפסק בהל' שמיטה ויובל בפ' י"ג [הי"ב] דשבט לוי לא היו עורכין מלחמה, ובהל' מלכים פ"ז [ה"ח] כתב והמאוס אלמנה [וכו'] או גרושה [וכו'] אינו חוזר מעורכי מלחמה אלמא דגם כהן יוצא למלחמה. ותירץ ע"פ דברי הרא"ם [ש"ת ח"א סי' נ"ט] הובא במג"א או"ח סי' קכ"ח אות נ"ט דכהן שנשא גרושה כל זמן שלא גרשה הוא חלל מדאורייתא, וא"כ כיון שאירס את הגרושה ונעשה חלל ואין עליו קדושת כהונה, שפיר יוצא למלחמה עכ"ד. ובאמת י"ל דכל זה חידוש הרא"ם דנעשה חלל הוא רק בנשואין, אבל באירוסין בלבד בודאי אין לומר שיהיה נעשה חלל כמו דמבואר בש"ס סוטה דף מ"ד [ע"א] דאתיא כריה"ג כדרכה וכו' ע"ש.

וגם דכריך ות"י בזה נכונים, ועיין במדרכי גיטין סוף פ' מי שאחזו, והדברים עתיקים [עיין לעיל סוף סי' ס"ט].

10) דובב מישרים חלק ג סימן סט

והנראה הדנה לכאורה י"ל דבשבט שכבשו הותר גם להני דלאו עורכין מלחמה הן ממש רק מסייעין ומספקין מים ומוזן [ע"י סוטה מ"ג ע"א], והראיה דהא כבר העיר המדרכי בגיטין [סוף סי' תל"ב] מש"ס קדושין דף כ"א [ע"ב] דמביעיא לי' להש"ס כהן מוה ביפת תואר, א"כ מוכח דכהן היה יוצא למלחמה [ע"י לקמן סי' ע"ג אות ב'], והנה לדעת הרמב"ם הג"ל דשבט לוי לא היו יוצאין, א"כ לכאורה מוכח דגם להני שלא היו יוצאין למערכה ממש הותר מה שהיה מותר לעורכי מלחמה בשעת מלחמה, וכל האיבעיא היא רק משום דשאני כהנים, ואם נימא כן הלא מיושב בפשיטות כל הקושיא דשפיר פריך הש"ס דהא בשבט שכבשו הותר לאכול לכהנים, גם לנשים.

סיכום פגישה של ראשי הישיבות עם שרי הממשלה - בעניין גיוס בני ישיבות

דיווח ששמענו ממרן הרב צבי יהודה

①

בפגישה בין ראשי הישיבות ובין שרי הממשלה אחרי מלחמת ששת הימים, נכחו: רבנו, הרב אברמסקי, הרב גולדוויכט ועוד. ומצד הממשלה - משה דיין, משה שפירא, משה קול, יוסף ספיר.

② פתח את הדיון משה דיין, ואמר: באנו לשמוע, מה העניין בכך שאנחנו משחררים בורי ישיבה מגיוס, ואילו אחרים נלחמים ונהרגים. הרבנים הבהירו שבזכות התורה היו ניצחונות; נאמר בירושלמי שבמלחמת בר כוכבא, ר' אלעזר המודעי ישב על השק והאפר ומתפלל בכל יום ואומר רבון העולמים אל תשב בדן היום, ובזכות תורתנו ותפילתנו היה כח לחיילי בר כוכבא לעמוד נגד האויב הגדול. לכן מבקשים ראשי הישיבות לא לנגוע במבצרי התורה.

③ הרב צבי יהודה דיבר אחרון, ואמר: אנחנו לא שני צדדים, כאילו אתם אנשי הצבא בצד אחד, ואנחנו מבקשים. אנחנו היושבים פה - כולנו עובדי עבודת ה' וישראל עמו, כל אחד במקצוע שלו; ומתוך כך יש לעמוד על האמת, להכיר שהישיבות הם לא רק מקום לימוד, אלא המשך תורה שבעל פה (משה קיבל תורה מסיני, ומסרה ליהושע וכו', והתורה נמסרת מדור לדור). שלשת הקבלה הזאת עוברת בישיבות שהן המשך תורה שבע"פ. זה המדע המיוחד לישראל!!!

④ זה לא האינטרס של הישיבות; האינטרס הוא של כולנו, תקומת הצבא, ותקומת המדינה וקיום הישיבות נוגע לכל אדם ואדם, הישיבות הן משמרת תקומת הרוח, תקומת תרבות ישראל. האידיאל וההכרח לגדל גאונים וצדיקים, אנשי חזון גדולים - זה נוגע לכל העם, זהו הכרח של חיים; ומכאן המשך קדושת המשק והנשק של כל ישראל בכל עוז ובכל אומץ. איש על מחנהו ואיש על דגלו - אבל יחד. בישיבות בונים את המורל של כלל ישראל, גם את המורל הצבאי, ועל כך יש לכולנו לשקוד ולא לפגוע. אם יעלה על הדעת לסדר כפייה סיטונית כללית לבני ישיבה, זה יהיה אסון למדינה.

⑤ מדינה וצבא שייכים לכולנו. העניין הזה צריך בירור מיוחד לישיבות - אבל במשך הזמן תחדור התפיסה הזאת גם שם. ראשי הישיבות הולכים ונעשים כלל ישראלים אבל בלי כפייה.

⑥ כל סיטונות אסורה; ייערך בירור אישי מתוך גדלות רוחנית, מתוך שייכות הדדית. צעירים אני מעב, מבוגרים בשנים ומבוגרים ברוח - כן. את מי שראוי עדיין להשתלם בגיבוש אישיותו הרוחנית בתורה - אני ממליץ לדחות את גיוסו. אני מסתייג מהמילה "פטור" ומעדיף את המילה "דחיה". היו מאיתנו שהלכו לצבא באופנים שונים, וביניהם היו מכובשי הכותל, ירושלים, רמת הגולן, קבר רחל וכו' - ביניהם מגדולי הישיבה שהלכו לצבא וחזרו לישיבה.

⑦ זמן קצר אחרי מלחמת ששת הימים הופיע ספרו של רבינו "לנתיבות ישראל". הרב שלח אותנו למסור לשר הבטחון משה דיין עותק של הספר. ישבנו אתו במפקדה שהיתה במלון המלך דוד. הוא סיפר שמיד אחרי כיבוש הכותל הועברו כל התושבים שגרו בבתי הסמוכים לכותל להתיישבות במקום אחר, ואז נאספו כל הטרקטורים הכבדים בירושלים ויצרו את רחבת הכותל {עד אז היה הרחוב של סימטת הכותל כ-4 מטרים בלבד}.

⑧ בהמשך השיחה אמר: אני לא-דתי אבל לעולם לא אסע בשבת בשכונה דתית. אני יודע שכל מדינה נאורה משתדלת לרכז בתוכה את אנשי הרוח והמדענים והמומחים שעזבו אותה. אני יודע שההמדע המיוחד של עמנו זו התורה שבכתב ושבע"פ. אינני מבין מדוע רוב הישיבות נמצאות באמריקה {כך זה היה באותה תקופה}. תביאו את כולם לכאן ותרכזו את כל התורה כאן ואנחנו נעזור לכך!

⑨ שמחנו מאד להיוכח שדברי רבנו בפגישה של ראשי הישיבות והשרים נקלטו היטב בתודעתו. הוא נהג גם להשתדל ולבוא לישיבת מרכז הרב ולהשתתף במסיבות יום העצמאות ויום ירושלים, ושמר על קשר הדוק עם מורנו ורבנו.

⑩ למחוקק של ק"מ (ששייך מ"ק"א) - המלחמה, - לפני הפוגות אין למחוקק של ק"מ, אלא צויה, - אין פלגות - אין סיוצוב וצדדי. הן סיקה - צדדי של ק"מ וצדדי של ק"מ - צדדי של ק"מ וצדדי של ק"מ. וצדדי של ק"מ, וצדדי של ק"מ, וצדדי של ק"מ. וצדדי של ק"מ, וצדדי של ק"מ, וצדדי של ק"מ.